

MAGAZIN

ANUL X
Nr. 12 (118)

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

DECEMBRIE - UNDREA

2003

ADRESA INTERNET

<http://www.geocities.com/magazinmr>
e-mail: magazinmr@yahoo.com

În luna nașterii
Mântuitorului, revista
noastră urează tuturor
cititorilor, prietenilor și
dușmanilor noștri,

**SĂRBĂTORI
FERICITE!**

Ideii trăite

- Sunt două lucruri cu care trebuie să te deprinzi dacă vrei să nu-ți pară viața de nesuferit: neajunsurile vârstei și nedreptățile oamenilor. (Chamfort)
- E preferabil să riști să salvezi un vinovat decât să condamni un nevinovat. (Voltaire)
- Toată demnitatea omului se află în gândire. (Pascal)
- Orice om curajos e om de cuvânt. (Corneille)
- Tot prostu-și află unul mai prost care-l admiră. (Boileau)

Terorismul - o crimă abjectă sau o cruciadă religioasă

Desigur că, în accepțiunea noastră, terorismul e ultima mare plagă a omenirii, situată imediat după războiul rece și parcă urmare a terminării acestuia. Inițial am fost tentați să credem că exponenții (miliardari în dolari) ai fabricanților de armament de pe glob au căutat (și au găsit) un nou pericol în locul Uniunii Sovietice, care să justifice "umflarea" bugetelor militare și continuarea înarmărilor cu arme din ce în ce mai sofisticate. Această explicație era cu atât mai verosimilă după "forțarea" ascendenței la putere în S. U. A. a partidului republican în frunte cu G. Bush, care au fost finanțați din asemenea fonduri. De fapt, faptele petrecute, imediat după preluarea puterii la Casa Albă, cum ar fi: reluarea programului antirachetă denumit "războiul stelelor"; lipsa de toleranță față de toate mișcările de guerilă din lume, categorisite ca

terroriste (deși aceștia se consideră patrioți vezi Cecenia); războiul din Irak; - intoleranță față de programele nucleare; - atragerea ONU și NATO în impunerea militară a "ordinii" în zonele de conflict; - sprijinirea indirectă a Israelului în campania antipalestiniană etc., demonstrează, dacă mai era necesar, politica dură, de forță, a Administrației americane. Și, cum ce semeni, aceea aduni, mișcările ostile SUA și aliaților ei și-au radicalizat acțiunile în replică. Cum aceste forțe nu pot purta un război pe față cu Jandarmii Lumii, ei și-au intensificat lupta prin gherile urbane. Pentru a-și atinge scopul, libertatea țărilor lor în exploatarea resurselor interne de petrol, pietre prețioase sau altele, înlăturarea armatelor de ocupație, zise de pace

ÎN ACEST NUMĂR:

- Corespondența Murniană
- „Frumos ca umbra unei idei”
  - Cazul Blomberg
- Kenedy - un mit spulberat?
- Privatizarea mizeriei

obținerea unor teritorii). De exemplu: poporul kurd n-are teritoriu național deși numără peste

Ștefan TARJOC

(continuare în pag. a 2-a)

„Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea singură este veselă și nevinovată. Și, drept vorbind, acesta-i adevărul.”

Ion Creangă

Cu Făt-Frumos

În codrul fără de hotar,
Într-o poiană fermecată,
E casa unui pădurar,
De ploii și viscole brăzdată,

Cu scări de piatră la cerdac
Și streșini largi cât o moșie,
Prin care vrăbiile-și fac
Pătul de puf și-mpărăție.

Și peste maldării de stuh,
Să-i fie paznici de furtună,
Doi fagi coboară din văzduh
Și-acoperișul i-ncunună...

Acolo m-am trezit copil
Hoinar prin crângurile-n floare
Între minunea lui april
Și zborul vieții călătoare.

Și plopi cu creștetele-n nori
Mi-au spus misterele poveștii
Și stoluri de privighetori
Cântau pe marginea ferestrei...

Acolo-n codrul nesfârșit,
Cu glas de ramuri și vedenii,
Pe Făt-Frumos l-am întâlnit
Plecând spre țara Cosînzenei.

În ochii mari cu gene lungi
Purta noian întreg de stele,
Cum fac ciobanii de la strungi
Când sunt bătuți de doruri grele...

Și pe sub bolțile de ulmi,
Cu lănci și arcuiri dintr-o vargă,
Ne-am dus mereu din culmi în culmi
Și ne-am pierdut în lumea largă...

Nu mă-ntrebați, că nu vă spun
Sfârșitul visurilor cum e:
Nu vreau să credeți că-s nebul,
Nici plânsul să nu mă sugrume.

George TUTUVEANU (1872-1957)
(Din vol. *Versuri* - Editura pentru literatură, 1968)

Călătorii interioare

Imagini de seară

Într-o perioadă a vieții, trăind între două locuințe, a părinților mei și a viitoarei soții, fără un loc stabil, mereu pe drumuri, mă simțeam cumva, divizat și fugărit. Dar aceasta era de fapt situația. Erau doi părinți la mijloc, în pragul degenerescenței fizice, iar eu eram singurul reazem și serv al supraviețuirii lor. Eu trebuia să-i apăr, să-i servesc, să-i înțeleg, să cobor la nivelul și uzura vieții lor bătrânești, în toate momentele existenței, chiar dacă ei nu aveau să înțeleagă acest efort al meu. Eu îi sprijineam moral și material. Tot eu eram un bun căraș al lor, al hranei, de la Alimentara, din piețe, de la cantine. Deci tot eu eram cel veșnic pe drumuri, fără ca ei să priceapă triplul meu efort: de rob al redacției, al scrisului, al drumurilor, în căutare de hrană și medicamente pentru ei. Mă asemuiam, fără voie, cu unii colegi din jurul meu, pe care îi vedeam liberi de angarale, independenți, nepăsători, prinși în vârtejul intereselor zilei, nedând nimănui socoteală de nimic, dar mai cu seamă nefiind răspunzători de soarta a doi bătrâni în asemenea zile, mă și vedeam prins de cleștele unor răspunderi uriașe, care îmi măcinau nervii, puterea, zelul scrisului, atinse și zdrobite deja de uzura muncii la gazetă. Astfel, efectiv mă urmăreau gânduri negre, prăpăstioase nu mi se părea că am un liman salvator, iar răspunderea mea față de părinți arăta a fi un efort fără de sfârșit, care, știam

până la urmă, mă va doborî. Toată această tensiune interioară a mea dură până într-o seară, când revenii ostenit și abătut spre casă, rob al acestor gânduri tulburi. Atunci, în seara aceea, în bucătăria luminată, mă întâmpină

bătrâna mea mamă. Era un decembrie târziu și friguros, cu câteva zile înainte de Crăciun. În încăperea se auzea tictacul ceasornicului de pe bufetul bucătăriei. Mama stătea la masă,

Ion ARIEȘANU

(continuare în pag. a 2-a)

ÎNSEMNĂRI ÎN IARNĂ

La încheiat și mascarada constituțională. Știe cineva a căta constituție este aceasta? Sigur, e prima; cu mititei și must cu mănăstiri cu urne și cu bucurii de jigodii. Asta ne trebuie nouă? A ajuns românul să nu

constituție i-ar permite lui Ion Iliescu un nou mandat. Asta-i bună! Dacă s-ar întâmpla așa ceva, atunci „Bătrânul leninist” ar putea spune asemenea lui Decozes, „ministru al poliției sub Ludovic al XVIII-lea în ajunul dizolvării „Camerei de nesperat”, Camera deputaților ultraregaliști, întrunită în 1815: țara aceasta este de bună seamă rău bolnavă dacă are atâta nevoie de mine”.

OSIM, printr-o decizie provizorie, atribuie marca „România Mare” S.C. Ziua S.R.L., condusă de S.R. Stănescu, Patriciu și alții ca ei. Mă uit la mărcinișii ticăloșiei omeniești și mă întreb: la ce îi folosește lui S.R. Stănescu „România Mare”? Ce să facă dânsul cu un astfel de ideal? Aici miroase a complot. Adică exact la ce visează încă din fașă unii cetățeni cu preocupări politice. Nu îl cunosc pe Corneliu Vadim Tudor. Știu despre dânsul ce știți și dumneavoastră și anume că are uneori viscol în cuvânt, că este vecin cu geniul lui Argezei, la hotarul pamfletului, că a primit ca om politic cele mai multe voturi în mari centre universitare, ceea ce, fie vorba între noi, nu-i de colea, cu atât mai mult cu cât una este Timișoara. Dar, pentru a-l opri din cursă pe Vadim, nu este nevoie de atâtea suspiciuni în amurg.

Vasile TODI
(continuare în pag. a 2-a)

EXERCIȚII DE ADMIRAȚIE

Acvila

Șpre sfârșitul lui 1983, Uniunea Scriitorilor întocmi, cu o motonavă fluvială, o călătorie pe Dunăre, „Fluviul Părinte”, cum îl numea un scriitor polonez. Ne imbarcăm, o mână de scriitori, majoritatea lor din generația '60. Urma să ne oprim prin orașele, înșirate pe malul românesc al Dunării, unde istoria își lăsase amprenta, apoi, să trecem pe malul Bulgariei, pentru câteva întâlniri literare, cu iubitorii de frumos din țara prietenă. Între poezii și prozatorii generației noastre, Nichita Stănescu, ca și poezia sa, se înalță la cei 50 de ani ai săi, într-un nimb fără ofilire.

Trecem cu nava noastră, albă și sprintenă, pe Dunărea liniștită, într-un sfârșit de toamnă aurie și desfrunzită, ca într-un oftat prelung. Ne simțeam, cumva toți, încă, tineri, chiar așa, apăsați de jumătatea aceea de veac ce ne îngreuna umerii. Opream la țarm, în puncte-cheie, pe malul românesc și vizitam locuri iluminate de fapte și personaje ale istoriei române, petrecute pe-acolo, precum la Calafat, Corabia, Călărași, apoi, treceam malul danubian și opream în așezări ca Varna, Vidin, cu vestigiile și o rezonanță mustind de istoria și natura încântătoare. Pretutindeni, pe unde treceam, în țara din sudul Dunării, Poetul Nichita înseamnă pentru noi, mâna aceea de scriitori, port-drapelul nostru și al literelor românești, iar, pentru vecinii bulgari, el era o apariție unică, un reprezentant al elitei noastre scriitoricești, care magnetiza atenția, acapara auditoriul și îl fascina, Nichita adunând, în ființa sa chintesența unui sol tipic al intelectualului român, însuflețit de calități supreme, dar și un simbol pentru roditoarea cultură românească. Căci din preaplina ființei poetului indiferent unde el ar fi apărut, irumpea un spirit însuflețitor, binecuvântat de la natură cu supreme calități omenești și adeseori, supraomenești, dotat cu un flux continuu interior, clocotind ideatic și metaforic, din care se coagula, apoi, ca într-o curgere aprigă și fără de oprire, măreția și profunditatea liricii sale, care copleșea, în final, cititorul și auditoriul. Oamenii îl ascultau, parcă, striviți de verbul lor incendiar, ca și de avalanșa metaforelor sale fascinante, adunați trup lângă trup, în amfiteatrele de piatră sau în locuri anume amenajate, în plină natură, până la ore mici de noapte. Ne reîntoarcem, apoi tăcuți și îngândurați, la hotelurile noastre liniștite, sau pe motonava noastră, cuprinși și noi, de vraja acelor întâlniri însuflețitoare și de grandioarea acelei poezii acaparante, care lăsase în inimile noastre suflul indicibil al marii arte.

Astfel am trăit acele zile, între poezie și natură, între Dunăre și munții de piatră, ai Bulgariei, între poezii care navigau pe cerul poeziei, între care neuitatul Nichita strălucea ca un prinz, și se impunea cu o forță și o bunăvoiață fără seamăn, plutind printre ceilalți ca o acvilă liberă ce naviga singură și semeață niciodată

zburând în stol pe cerul poeziei și al vremii noastre. Căci acesta a fost Nichita, un darnic un frenetic, un risipitor al frumuseților limbii fermecate române, un iubitor de om și un prețuritor al poezilor, pentru care suferea și isca bălăii cu condeiul, dar care, fiind toate acestea la un loc, știa să fie și numai al său singur, să se retragă în solitudinea sa luminoasă și amară rupt de contingent, rupt de atracțiile murdare ale existenței, mândru și doldora doar de splendorile artei sale. Pretutindeni pe unde ne-am oprit, la întâlnirile noastre, poetul atrăgea și polariza atenția. Peste tot, el depunea pecetea unui stil. Stilul Nichita. Pe care el îl purta cu sine ca pe o emblemă personală a unei nobleți de suflet aparte, răsărită în istoria unei țări cu rarisme prilejuri fericite. Căci nu mai trebuie să spunem deoarece poezia și ființa lui au spus-o, mereu, dar Nichita a fost și va rămâne unic, în felul său, printr-un cumul de calități native și dobândite prin cunoaștere și dar dumnezeiesc. El a avut zborul unui fluture dar și vuietul aprig al unui vânt printre intensitățile sufletului copil, pe care el nu le-a știut potoli spre a nu se avânta în toate ale vieții. Fie ea orice nebunie, fie el orice joc periculos. El a trăit cum a scris și a scris cum a trăit mereu pe vârful riscului. Arzând până la ultima sa fibră umană. Insuflețit doar de obsesia scrisului. Care i-a fost și unica obsesie a vieții.

La sfârșitul călătoriei noastre pe Dunăre, Nichita avu nenorocul să fie acaparat grabnic și chemat oaspete la niște întâlniri de la Turnu-Severin. Cei care îl chemaseră și îl îmbrășară, cu zile și nopți de taifas și osteneală ucigașă, nu puteau ști că el accepta totul, risca totul, pentru a fi între prieteni, servul și născătorul de poezie. Căci era dintre acele specimene umane care nu se știau cruța, nici nu se putea opri din frenezia, în care cei din jur îl atrăgeau, cu o inconștientă barbară. Așa încât poetul citi, scrise, spuse poezie, zile și nopți la rând se osteni întru prietenia oarbă și așa cum cad snopii, copți și grei de roadele lor căzu și el, marele nostru prinz, și nu se mai ridică. Inima lui încetă să mai bată în acel decembrie 1983... Peste o vreme, într-o altă toamnă, cu ploii reci și neconținute ca în anul stingerii poetului, în bojdeuca noastră de casă de lemn de la țară într-una din seri, Tatiana îmi recită o poemă de-a lui Nichita. Versurile lui dumnezeiești, îngânate de glasul soției mele, îngânate și de glasul și corzile chitarei lui Nicu Alifantis, care rezonau din piticul radio aflat în încăperea înnoptată, se reuniră între pereții scunzi ai casei noastre țărănești, aidoma glasului lui Nichita, în tandre inflexiuni, de parcă ar fi poposit acolo lângă noi însuși poetul...

„Ploua infernal
Noi ne iubeam...
Prin cerul ferestrei
Prin cerul oval,
Norii curgeau,
Iar noi ne iubeam,
În luna lui marte...”

I. A.

PRIMA POEZIE (1940)

Într-o zi cam pe la prânz

Într-o zi cam pe la prânz,
Gheorghită mergea cu-n mânăz
Cum mergea cu mânăz-agale
Îi ieși un hoț în cale
Hoțul fiind bandit din fire
Îi luă mânăz cu grăbire
Gheorghită rămase cu buza umflată
Că n-a avut cu el o bătă lată
pe bandit să-l bată.

ULTIMA POEZIE

Către...

Să ningă peste noi cu miei, doar astăzi
Să ningă inima din noi
Noi niciodată nu am fost noroi
O spun și miei care ning pe noi
O, dulce, mult prea dulce tu, fecioară,
Care mi l-ai făcut pe Iezus chiar din flori
Ce zici că ninge miei peste noi
Ce zici că ninge miei peste seară
Și pe zăpadă că noi ningem amândoi...

ERA UN SURĂS. Nichita Stănescu nu mai este! Acest izvor de poezie a încetat... Vom fi mai săraci. Cuvintele nu mai au nici un rost.

Eugen BARBU

Labiș și Nichita. Decembrie, atât de greu de patimi, se încarcă acum și cu povara suferinței de poezie. Jertfa literelor române de după război – Labiș și Nichita – se îngemănează astăzi în timpul unui singur simbol, al ninsorilor arzând al fulgerului despăcându-se pe trei brațe ale Dunării ca să lumineze drumul păsărilor care vin și vor veni mereu într-o slăvire eternității pământului românesc.

Fănuș NEAGU

„Ai dreptate” Nichita scria ceva mormăind și gesticulând. Apoi cu infinite precauții:

– Bătrâne iartă-mă că te trezesc, dar trebuie să-ți citesc asta!

Și-mi citea poezia pe care tocmai o scrisese. Eu eram copleșit de noaptea aceea grea țintuită cu bulgări de foc. Se vede că nu manifestam destul entuziasm. Nichita mă îmbrățișa:

– Bătrâne, ai dreptate! E proastă. Culcă-te la loc. Incerb alta. Și rupea

hârtia. Jocul s-a continuat până dimineața când pe fețele mototolite de nesomn, ne-am strecurat din cușetă. Călcam amândoi pe un morman de ghemotoace de hârtie aruncate acolo. Nu mi-a mai spus ca înainte: „Ai dreptate sunt proaste”. Călca doar cu indiferență peste ele.

Mircea TOMUȘ

Nichita în decembrie

La înmormântarea lui Balzac, povestea André Maurois, un vorbitor a exclamat:

– „A fost un mare om!”

Înaintând cu un pas, Victor Hugo a amendat copleșitor, replica abia auzită rostind cu voce de stentor:

– „A fost un geniu!”

Nu știu azi, miercuri, 14 decembrie, ce vorbitori vor încerca să-l definească pe Nichita Stănescu având încă privilegiul de a-i mai vedea tiparul omenesc, înainte de a fi înhumat la picioarele concetățeanului său I.L. Caragiale, într-un dreptunghi asupra căruia se întinde un ram din teiul crescut din trupul Eminescului. Eu unul nu voi mai scoate un cuvânt. Cândva (sunt de atunci 20 de ani) Nichita m-a

surprins într-un aprins miez de noapte cu ideea unui legământ straniu: „Să ne promitem că nu vom vorbi, unul, la moartea celuilalt!” și nu va fi altfel.

Știu însă, că toți vorbitorii îl vor evoca pe marele poet care a fost, a rămas și mai ales va fi Nichita Stănescu.

Dar se va mai auzi vocea unui nevăzut „Hugo”:

A fost un geniu!

Așa putem vorbi despre Nichita cel fără-de pereche. Și mi se pare că putem așeza în calendarul catastrofelor poeziei românești data stingerii lui Nichita (decembrie, marți 13) alături de 15 iunie 1889, când pe strada Plantelor cineva a închis pleoapele lui Eminescu.

Nichita lasă în urmă o operă, o operă monumentală, cu masivă alcătuire de cuirasat, o operă profundă, originală și misterioasă, capabilă să stea în vecinătatea și nu în urma – noianului de pagini scrise de Macedonski, Argezi, Bacovia, Blaga, Barbu.

Și totuși, în ciuda faptului că opera sa e integral constituită în linii intangibile de forță, suntem consternați de brutala trecere în moarte a poetului ce nu a umblat decât cinci lustre de viață. Vă amintiți? „Ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va

răsări pădure sau cetate, și câte o stea va vesteji în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în țeva subțire a altui crin de țaria parfumurilor sale...”

Da, George Călinescu, ape au secat în albi, constelații s-au vestejit asupra mormântului cu tei și un crin valah s-a alcătuit din lutul amar, umplând spațiile cu mireasma unei poezii de inconfundabil sunet.

Ne despărțim.

Azi, mâine, îl vom putea încă privi. Ieri i-am mângâiat părul blond-înspicat cu argint și i-am strâns între palme calde mâna („ce la scris mereu șede” – Anton Pann) iar mâine... Măine, Nichita al nostru se va duce să doarmă lângă vecinul lui din piața Amzei vecin și pe dealul Șerban Vodă, lângă Mihai Eminescu.

Și-abia îndepărtându-ne de amintirea lui îi vom prețui cu dreptă cinstire opera, vom trece (doar unii dintre noi, din păcate) vama dintre două milenii, plătindu-ne semeția cu poezia lui Nichita Stănescu!

A fost un geniu!

Gheorghe TOMOZEI
13 decembrie 1983

CAZUL BLOMBERG

Vorbind Germaniei

La 11 ianuarie 1938, feldmareșalul Blomberg, ministrul de război al Reichului, s-a căsătorit cu Eva Gruhn. Toți naștii când au aflat de această căsătorie, au fost nespuse de surprinși, mai ales că nici unul nu știa cine este domnișoara aceasta care devenise, peste noapte, soția ministrului de război. Singurul care cunoștea originea fetei, era Himmler, căci o avea, după cum a declarat el, înscrisă în listele Gestapoului, unde era trecută ca femeie foarte frumoasă, dar de moravuri ușoare.

După câte s-a înțeles, Himmler, ca să înlăture pe Blomberg de lângă Adolf Hitler, pusese la cale această căsătorie. Numai supărând pe führer, acesta va îndepărta pe Blomberg, care era poate singurul prieten și sfătuitor al lui Adolf Hitler, de care dictatorul asculta.

Când Adolf Hitler a aflat de această căsătorie, s-a infuriat, a chemat pe Blomberg și i-a cerut să anuleze căsătoria, dar acesta, cu toate țipetele și amenințările führerului, a refuzat. Adolf Hitler, văzând că nu este ascultat nici de Blomberg, pe care-l crezuse că-i este atașat până la moarte, a început să se îndoiască de credința acoliților săi.

Totuși, o dată ce trecuseră primele accese de furie, Adolf Hitler n-ar fi luat nici o măsură contra feldmareșalului Blomberg, dacă n-ar fi venit la el, generalul Fritsch, comandantul șef al armatei, care din umbră era susținut de toți generalii și de mareșalul Manchenzen și ar fi spus că un general, care s-a căsătorit cu o femeie de moravuri ușoare, nu mai poate fi ministru de război, în plus, generalul Fritsch s-a apucat și a criticat politica externă a führerului.

Ceea ce făcuse generalul Fritsch, era ceva care trecea peste marginile răbdării führerului, care niciodată nu admisesese să i se critice acțiunile și infuriat, a destituit atât pe generalul Blomberg, cât și pe generalul Fritsch. Ca să parăze aceste destituiri, Adolf Hitler a făcut o mare mișcare în armata de uscat, în marină și aviație. El a luat comanda supremă a armatei, secondat de generalul Keitel, generalul Brauchitsch a luat locul generalului Fritsch, iar Goring a devenit feldmaresal.

În același timp, Ribbentrop, care fusese ministru plenipotențiar la Londra și care eșuase lamentabil în misiunea sa, a fost chemat în țară și după îndepărtarea baronului von Neurath, numit ministru al afacerilor externe.

După cum se vede, căsătoria generalului Blomberg a dat naștere la o mare schimbare în viața intimă a führerului. Iată ce spune Henderson: „Începând din ziua aceea, führerul deveni mai puțin uman și accesele sale de furie reale sau simulate, deveniră mai dese. Încrederea sa în fidelitatea anturajului său se zdruncinase în mod serios și el deveni și mai inaccesibil... Dar repercusiunea cea mai gravă a acestui incident, a fost eliminarea din anturajului lui Hitler a doi dintre sfătuitoarii săi cei mai moderați și mai respectabili, Blomberg și von Neurath

Și, într-adevăr, de atunci înainte au rămas lângă führer, doi partizani ai războiului, Himmler și Ribbentrop.

Dr. Dumitru GAROFIL

REVOLTA DIN LAGĂRUL DE LA AUSCHWITZ

Pușinii supraviețuitori din lagărul morții de la Auschwitz au relatat scene înfricoșătoare. Acolo unde au fost asasinăți milioane de deportați aduși din 22 de țări s-a petrecut ceva de neînchipuit: o revoltă! Amănunte despre teribilele secvențe din ziua și seara de 7 octombrie 1944 se cunosc datorită medicului B. și Christinei Zywułska, doi dintre cei care au scăpat ca prin minune cu viață,

respectivul doctor făcând parte din așa-numitele echipe «Sonder-kommando», alcătuite chiar din rândurile deportaților. Misiunea acestora era îngrozitoare. Sub supravegherea unităților SS, membrii acestor echipe erau obligați să ia parte la toate fazele morții, după terminarea misiunii, ei înșiși având aceeași soartă.

O secvență de groază a povestit-o doctorul B. la puțin timp după ce a fost eliberat din lagăr: «Într-o zi a sosit un nou convoi, printre cei aduși fiind și o evreică mai în vârstă din Ungaria. În incinta vestitei uzine a morții, ea și-a recunoscut fiul, care era încadrat într-un Sonder. Când a văzut-o, acesta s-a îngălbenit, dar a încercat s-o liniștească, înmânându-i un ștergar și o bucată de săpun pentru așa-zisa baie pe care urma s-o facă, fiul a intrat împreună cu mama sa în camera de gazare...»

Pe la sfârșitul verii anului 1944, după prăbușirea frontului german, convoaiele de exterminare au încetat să mai vină la Auschwitz. Atunci, cei 900 de membri ai echipelor Sonder au înțeles că li se apropia sfârșitul. Teribilul moment a fost descris de deportata Christine Zywułska. La 7 septembrie, 200 de membri ai Sonderului au fost

preveniți că trebuie să plece într-o direcție necunoscută, formulă despre care se știa că înseamnă moarte. Fiind anunțați că «vor pleca» în noaptea care urma, aceștia, hotărâți să nu se lase uciși, i-a înștiințat și pe ceilalți deportați. Cu toate acestea, n-au scăpat!... În fața acestei situații, cei rămași au pus la cale o revoltă. Cu ajutorul a patru deportați care lucrau la o uzină de război din incinta lagărului, ei au reușit să-și procure explozive, pe care le-au ascuns sub dușumeaua încăperii în care dormeau. Faptul pare de necrezut, dar tocmai în acel loc extrem de supravegheat, în timp ce SS-iștii intraseră în panică din cauza mersului războiului, ei au izbutit să-și facă rost de armament. Atunci, deportatul David S. a fotografiat o serie de oameni din echipele Sonder în timp ce-și făceau macabra lor meserie, ascunzând imaginile într-o rampă de scară și scoțându-le de acolo după eliberare. Astfel, pereții muzeului Auschwitz sunt astăzi acoperiți cu imense fotografii ale unui halucinant spectacol: convoaie de femei și bărbați ce merg spre moarte...

În ziua de 7 octombrie 1944 s-a dat semnalul revoltei, incendiindu-se crematoriul nr. 4. În timpul împușcăturilor, un coș al altui crematoriu s-a prăbușit, în seara aceea trebuiau să fie incendiate toate cele patru «uzine» ale morții, revoluții conțând pe învâlmășeala produsă pentru a ajunge la Vistula, unde aveau să se unească cu partizanii polonezi. Aceeași Christine Zywułska a descris astfel momentul respectiv: «Focul mistuia acoperișul camerei de gazare. Eram teribil de excitat. Priveam ca hipnotizată coșurile și așteptam să se naruie. Singurul lucru ce conta era faptul că în ajunul înfrângerii totale a hitleriştilor adăpostul crimelor celor mai sadice și mai abjecte ardea cu flăcări, în focul revoltei, al urii, al răzbunării... Era un sector al frontului ce se apropia. Ce fericire să-i vezi pe „stăpânii” ce dispuneau de viața și de moartea noastră alergând cu mitralierele în mână în jurul clădirii cuprinse de flăcări! Cât le era de frică, cât erau de mici în comparație cu această mână de eroi...»

Totuși, lucrurile n-au decurs așa cum au prevăzut revoluții. În după-amiaza acelei zile s-a dat ordinul adunării echipelor din Sonder și atunci doi dintre membrii acestora au aruncat explozibile în crematoriul nr. 4. A început o luptă inegală cu SS-iștii. «500 de oameni au fost împușcați sub ochii mei în ziua de 7 octombrie 1944, cu ocazia unei răscoale unice în anele lagărelor», va consemna doctorul B. în memoriile sale. Doctorul însuși a încercat să se sinucidă» văzând eșecul revoltei și numai printr-o adevărată minune a scăpat cu viață. O sută de supraviețuitori din echipele Sonder au fost trimiși în ziua de 27 noiembrie spre o destinație necunoscută și niciodată nimeni n-a mai auzit de ei... De asemenea, cei 4 deținuți care au furnizat arme răsculaților au fost spânzurați cu câteva zile înainte de eliberarea lagărului. Arestarea lor și ordinul de adunare dat cu câteva ore înainte de începerea acțiunii dovedesc că la mijloc a fost o trădare. Cei puțini care au scăpat s-au întrebă: a fost un eșec al revoltei? Se pare că nu. Deși aproape toți membrii Sonderelor au murit, aceștia, în loc să fie gazați, au ucis 70 de SS-iști, au distrus un crematoriu și au insuflat celorlalți deținuți speranța că vor scăpa cu viață. Totuși, după aceea, încă zeci de mii de deportați au suferit o moarte groaznică...

Petru Vasile TOMOIAGĂ

Republica Federală Germania

sau

Republica Federală a Germaniei?

R fondul tendinței de industrializare a țării, ca reacție față de decizia din 1962 a U.R.S.S de diviziune Internațională a muncii în cadrul C.A.E.R. și reducere a României la stadiul de țară agricolă, guvernării de la București s-au orientat cu mai mare hotărâre înspre intensificarea relațiilor comerciale cu R.F. Germania.

Primul mijlocitor oficial în relațiile Republicii Federale Germania cu România a fost Berthold Beitz, director general, din 1953, al concernului Krupp. Acesta, pe fondul experienței acumulate în perioada războiului, când fusese însărcinat cu administrarea câmpurilor petrolifere poloneze de la Baryslav, și ca urmare a bunelor sale relații, îndeosebi cu Polonia, unde ajutase mulți cetățeni polonezi în perioada războiului, devenise la sfârșitul anilor '50 negociator oficial în problemele cu Estul. Un prim contact important a avut loc în februarie 1963 între Berthold Beitz, pe de o parte, și Alexandru Bărlădeanu, pe atunci reprezentant al României la C.A.E.R și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Corneliu Mănescu, ministru al afacerilor Externe și Gheorghe Rădulescu, ministru al comerțului exterior. Intențiile exprimate cu acest prilej de partea română de a intensifica și oficializa relațiile cu R.F.G., inclusiv cele diplomatice, i-a urmat o comunicare ulterioară a lui Beitz, după revenirea acestuia în Germania, prin care era exprimat interesul guvernului vest-german de a înființa, deocamdată doar reprezentanțe comerciale. În privința stabilirii de relații diplomatice, guvernul condus de octogenarul Konrad Adenauer continua să fie fidel literei „Doctrinei Hallstein”, denumită astfel după inițiatorul ei, secretarul de stat în M.A.E. vest-german Walter Hallstein, care, în numele pretenției guvernului R.F.G. de unic reprezentant al intereselor întregului popor german considera drept „act neprietenesc” din partea unei țări recunoașterea R.D.G. ca stat. Or, România stabilise relații diplomatice la rang de ambasadă cu RDG din chiar primul moment al constituirii acesteia, la începutul lui octombrie 1949.

Un urma unor tratative, ce s-au întins pe durata a aproape unei jumătăți de an, au fost depășite în cele din urmă atât restricțiile părții germane de ordin politic (privitoare la R.D.G) și juridic (privind atribuțiile – în acest caz – ale reprezentanțelor comerciale, specifice de regulă doar oficiilor diplomatice), cât și cele ale părții române, de ordin doctrinar (în calitate de membră a Tratatului de la Varșovia și aliată a R.D.G.)

Principalele probleme care, în cursul negocierilor necesitaseră o abordare și o nuanțare aparte au fost titlatura în limba română a RFG și modalitatea de includere în acord a Berlinului Occidental.

Încă de la întemeierea lor ca entități statale, în mai 1949 (R.F.G), respectiv în octombrie 1949 (R.D.G.), cele două republici germane purtau în însăși denumirea lor întreaga diferență de concepție și de atitudine care avea să le determine și să le separe politica în cursul următoarelor patru decenii: Republica Federală Germania e formată din două substantive Deutschland reprezentând indiscutabil numele țării, substantivul propriu, pe când Deutsche Demokratische Republik – Republica Democrată Germană – e format din substantivul Republică și din două adjective, Deutsche nefiind mai mult decât un atribut al republicii.

Prin urmare, formula în limba română Republica Federală Germania, nelăsând la rândul-i loc la interpretări și excluzând existența unui alt stat german, partea română a insistat și a obținut în cele din urmă acordul pentru folosirea denumirii nuanțate de Republica Federală a Germaniei.

Irina PARIS

Jocurile de noroc - o afacere cinstită

Câte ceva despre jocurile de noroc

Jucătorii norocoși întotdeauna au blamat jocul. Această de secole! Norocul celorlalți nu a contribuit prea mult la reabilitarea lui. Bani câștigați la joc se topeau cu repeziciune în beții cu femeile de moravuri îndoielnice sau ... tot la joc.

Mai mult decât orice alt viciu de bază al omului, pasiunea pentru jocurile de noroc a fost condamnată fără să i se găsească vreo scuză. Bețivii sunt tragici, groțești și romantici, gurmanzii ca și don-juanii sunt mai degrabă înțeleși. Dar jucătorii, cartoforii care-și vând sufletul diavolului, sunt pur și simplu disprețuiți, pentru că mulți oameni consideră jocurile de noroc un viciu nebunesc, în sensul că-ți aruncă banii pe fereastră fără să obții nimic în schimb. Așa stând lucrurile este de mirare că jocurile de noroc mai au încă priză la un număr mare de oameni...

O scurtă istorie (selectivă) a jocurilor de noroc

Primul joc cu zaruri – se pare barbut – este menționat de mitologia greacă. Zeus, Poseidon, și Hades aruncau zarurile pentru a împărți universul. Poseidon a câștigat oceanele. Hades – lumea de sub pământ iar Zeus cerul. N-ar fi exclus să fi folosit zaruri truate dar mitologia nu menționează asta. Al doilea mare joc de noroc – după legende a fost cel din zeul Mercur și zeita Luna la care norocosul zeu a câștigat de la ea un surplus de lumină. Dar să lăsăm legendele și să ne referim la fapte, la istoria propriu-zisă.

A existat o perioadă în care jocurile erau la fel de primejdioase și de răspândite ca virusul ciomei bubonice. Cu secole în urmă omul trăia într-o lume care-i oferea minime posibilități de distracție comparativ cu timpurile moderne. Nu erau cinematografe, nu exista televiziune, nici întâlniri sportive organizate. Se făcea ceva muzică și teatru. Foarte puțini oameni ajungeau la ele. De asemenea nu erau prea numeroși cei care citeau. Singurele amuzamente la dispoziție erau băutura, casele de toleranță, zilele de sărbătoare când se puteau vedea gladiatorii și... bisericile unde predicatorii nu obosea să amintească că focul iadului îi așteaptă pe muritori. Jocul de noroc era singura distracție adevărată care putea fi practicată cu oricine și oricând. Efectele sale erau mai nefaste decât ale heroinii astăzi și mai durabile. În toată lumea oamenii jucau pe orice. În Neapole gondolierii își puneau în joc chiar libertatea pentru un anume număr de ani din cauza datoriilor contractate la joc. Indienii din America aveau o formă primitivă de ruletă, cu un băț care se învârtea și persoana în dreptul căreia se oprea era desemnată câștigătoare. În Anglia a fost arestat un om care spânzura pe altul. Spânzuratul îl apăra pe spânzurător. Pierduse un pariu și înțelegerea fusese ca cel ce câștigă să-l spânzure pe celălalt. Acei mândri războinici germani care au distrus Imperiul Roman își jucau la zaruri propria libertate devenind sclavii celor ce-i câștigau astfel. În China, cultivatorii de orez, când nu mai aveau pe ce juca, își puneau drept miză urechile și câștigătorii îi scurtau de urechi cu toată politețea orientală. În toate timpurile datoria la joc a fost o datorie de onoare și a trebuit să fie plătită fără nici o discuție.

Ing. Constantin IONCELESCU

SPORT • SPORT • SPORT • SPORT

Despre atletism

Petru al III-lea al Aragonului a atins vârful Canigou în 1280, Petrarca cel al muntelui Ventoux în 1336 și Antoine de Ville escaladează în 1492 muntele Aiguille (denumit pe atunci muntele Inaccessibil), la ordinul lui Carol al VII-lea al cărui șambelean era și care trecea prin Trièves în drum spre Italia. Dar acesta n-a fost decât începutul. Adevăratul alpinism sportiv și cucerirea metodică a culmilor începe la instigarea botanistului, fizicianului, geologului și matematicianului genovez Horace Benedict de Saussure, cu prima ascensiune a Mont Blancului în 1786, a lui Paccard, medic la „Chamouni” și a lui Jacques Balmat, muncitor la o fabrică de cristale și vânzător, care au atins vârful în ziua de 8 august la orele 18,23. În anul următor Horace Benedict de Saussure însuși cu tricorn pe cap și în pantaloni scurți, cucerește la rândul său, cea mai înaltă culme a Alpilor denumită pe atunci „Muntele blestemat”. Prima femeie care va urca până în vârf va fi Marie Paradis, în 1808. Trezeci de ani mai târziu – 5 septembrie 1838 – va fi Henriette d'Angeville, „Logodnica Mont Blancului”, a cărei faptă de vitejie a fost salutată cu o lovitură de mortar și care a fost totodată și prima clientă plătitoare a Companiei de ghizi din Chamonix, creată în 1821.

Francisc CIPERA

COLȚUL POEZIEI bănățene

«Mândră țară îi Banatul»

Tata-moșu

Pitulat după mustață –
Două caiere dă lână,
Ochi dă sfânt, dă scoarță fruncea
Și obrazu dă țărăna.

Sub clăbătu cât porșoru
Și-n duruțu-i dă gimie
Ne părea că Tata-moșu-i
Picurat din veșnișe...

Noi, copiii, năstrăviți –
Volbură în jiuru-i roată,
Întrăbam d-o mers cu țugu
Ș-o vădzut calea ferată.

Io, copii, țușe-vă moșu,
Am mers numai cu coșia...
Dar oi merje-acuș acuș
Sus pră geal... cu nășălia!...

Marius MUNTEANU

SE ÎNTÂMPLĂ, O DATĂ PE AN...

...din Moldova, Sofia Vicoveanca, din Țara Românească, Maria Ciobanu, din Ardeal, Nicolae Furdui Iancu și cu voia dumneavoastră, „ultimul pe listă”, Banatul lui Traian Jurchelea. Aceștia au fost artiștii care ne-au legat fir de borangic și sânziene de iarnă lângă icoana sufletului românesc, în final de an 2003, ca invitați ai Facultății de Științe Economice din cadrul Universității de Vest din Timișoara, într-un magnific spectacol de colinde și cântece populare pe care prietenul oamenilor, Emil Cazan, îl dăruiește de ani buni, colegilor și studenților în fiecare decembrie.

În acest an însă, Emil Cazan, urmând sfatul talmudic care îndeamnă soțul și soția să se considere reciproc ca tovarăși de muncă, și-a convins doamna cum numai el știe s-o facă, să

prezinte împreună, această sărbătoare a spiritului.

Pentru cei tineri, prezența decanului pe scenă alături de doamna sa, împărțind bucurie, ar trebui să fie o nesfârșită lecție. Dar, și pentru cei mai puțin tineri, mai ales pentru ei, pentru gugustiucii bătrâni, pentru rătăciții prin cuiburi de zodia tinere, uitând că „slăbirea simțului de familie face în timpurile noastre moartea mai grea.”

Ca fiu al unui popor a cărui geneză creștin-ortodoxă este de origine direct apostolică, îți mulțumesc Emil Cazan pentru această bucurie creștină și îți urez să rămâi ani mulți în scenă, alături de soția ta. „Voi doi, singuri, și unul al altuia printre oameni”.

Vasile TODI

VECHI UMOR ROMÂNESC

cules din Almanhuri din secolul trecut

1833

• Doi oameni se certau pentru vreo pricină și unul dintre ei, necăjindu-se îi trase celuilalt o palmă.

– La dracu ! strigă lovitul. Asta o faci din glumă sau cu dinadinsu ?

– Cu dinadinsu, zise cel dintâi.

– Ai noroc, îi răspunse celălalt, căci astfel de glumă n-aș fi suferit niciodată.*

1843

• Doforul unei corăbii prescria fără deosebire mai pentru toate boalele apă de mare. Din întâmplare a căzut odată în mare și s-a înecat.

– Vai, strigă un corăbier, iată dofortul nostru a căzut în spîșeria lui.*

1855

• Un om a cumpărat de la altul un cal pentru douăzeci și cinci de galbeni și cu condiția să plătească cincisprezece numaidecât, iar zece să rămână dator.

După câțeva vreme vânzătorul îi cere banii.

– Ce fel de vorbă e asta ? îi răspunse cumpărătorul. Tocmeala noastră a fost că plătesc cincisprezece galbeni și că îți rămân dator cu zece. Dacă ți-aș plăti acum datoria, atunci nu ți-aș mai rămâne dator.*

• Unul se certa într-o zi cu muiera lui și zicea mâniaș :

– Tu nu ești vrednică nici ca să te ia dracul.

Muiera se îndrăcea tot mai mult și nu mai isprăvea cu ocările ei.

– Ei bine, strigă în sfârșit bărbatul, îmi iau vorba înapoi : ești vrednică să te ia dracu.*

• Când s-a făcut podul de pe apa Oltului, se zice că, la isprăvirea lui, un necunoscut sta pe pod și-l observa pe toate părțile cu mare băgare de seamă.

Arhitecții fiind și ei de față îl întreabă :

– Găsești vr-un cusur la dânsul ?

– Ba nu, răspunse acesta, mă uit și eu; prea bun, prea bine ați făcut că l-ați pus în latul râului, că de-l puneți în lungul lui nu-l mai isprăveți o mie de ani.*

1858

• Un student pedant s-a bătut de patru ori în duel susținând că Dante a fost mai mare poet decât Ariosto. Când a fost la ceasul morții sale a mărturisit duhovnicului său că el n-a citit nici pe Dante nici pe Ariosto.

Un tată se întorcea acasă împreună cu fiu-său care mâna caii de la căruță. Cu toate povețele lui taică-său, fiul gonea foarte tare. Tatăl, pierzându-și răbdarea, zise :

– Să mă fi purtat eu cu părinții mei tot așa, m-ar fi învățat ei minte.

– Cine știe ce fel de părinți de ispravă ai fi avut dumneata, răspunde fiul neascultător. – Mai de ispravă decât ai tăi, blestematule, îi răspunse tatăl necăjit.*

• Un învățat în matematică era de multă vreme înșurat. Totuși nu avea copii. Într-o zi, oarecine zise nevastei sale că bărbatu-său ar fi cel mai învățat om în științele matematicii.

– Da, se poate, răspunse soția aceluia, dară din nenorocire nu știe să înmulțească.*

1861

• O fată bătrână care voia să fie tot tânără la 50 de ani zicea că are numai 25.

– O știu, răspunse unu glumețu, căci sunt 25 de ani de cându totu spui aceasta.*

• Un giubeliu vine într-o adunare de dame și se adresează către dânselle ca totu d'auna astfelu : „Ce faceți cocoanelor ?”

– D-le zise una din ele, până când o să zici tu așa ? Zi și d-ta Madam, după cum se obicinuesce azi.

– Ci ca lăsați colo de „Madam” că tot madame ați fost până v-ați măritat. Mai fiți și Cocoane ! *

• În timpul cholerii, oarecine întreba pe altul.

– De ce în provincii mor mai puțini oameni de cîtu în București ?

– Fiindu că în provincii nu sunt așia mulți medici ca în București, a răspunsu cellu altu.*

C.C.

Lumina ochilor...

– Lumina ochilor stelară
E marea taină a femeii
Frumoase, gingașe, solară,
Stăpâna lumii, ea și „zeii”...

– Și prinși în vuietul tăcerii
Să-mi spui doar „da”, iar eu un „nu”,
Nici chiar căldura mângâierii
Să nu te-ajute să fii tu...

– Mi-e greu nespun ca să privesc
La fața-ți albă ca de ceară,
De teamă ca să nu-ți strivesc
Lumina ochilor fugară...

– Mici chiar căldura mângâierii
Nu stinge vuietul tăcerii...

17.11. 03 MIRAUR

KENNEDY – UN MIT SPULBERAT?

John Fitzgerald Kennedy, un mit contemporan care se prăbușește. După 30 de ani de la asasinarea tânărului președinte, în SUA a prins a se acredita tot mai mult o imagine care constituie o incredibilă revizuire a istoriei. Kennedy este de acum considerat ca un veritabil impostor, toxicoman, obsedat sexual și chiar mafiot. Vom trece în revistă toate aceste ipoteze neverosimile.

IMPOSTOR?

Unul din best-seller-urile anului 1964 în SUA este *A Question of Character*, de Thomas Reeves, profesor de istorie la Universitatea din Wisconsin Parkesides. Ideea centrală a lucrării este că există o prăpastie între imaginea lui John Fitzgerald Kennedy -slujitor demn al binelui public, soț fidel, bărbat cultivat, drept, dominat de rațiune și omul care a fost în realitate - adesea insensibil, obsedat sexual și iresponsabil. Reeves se pornește meticolos la demolarea mitului și începe cu trecutul de erou al lui Kennedy.

Conform istoriei oficiale, viitorul președinte, la vârsta de 26 de ani, trimis în Pacific - ce-i drept, la cererea sa - salvează viața membrilor echipajului navei de sub comanda sa, ruptă în două de un distrugător japonez, în 1943. La vremea respectivă, *New York Times* a publicat întâmplarea pe prima pagină, iar eroul a fost decorat cu „Silver Star”. S-a făcut și un film rememorând faptele, pe spezele tatălui lui John Fitzgerald Kennedy. Profesorul Reeves caută martori oculari care afirmă că accidentul a fost în realitate mai puțin glorios, ba chiar o catastrofă.

Altă impostură. Cartea pe care John Fitzgerald Kennedy a scris-o în 1954, pe când deja era senator, despre viața unor personalități americane celebre, ar fi de fapt opera unor distinși colaboratori. Și încă o bilă neagră, în momentul votului de cenzură dat în senat lui McCharthy, vestitul vânător de vrăjitoare comuniste, Kennedy a fost singurul senator democrat „indispensabil”. Autorul susține că ar fi făcut acest lucru în mod deliberat, din oportunism politic și nu fiindcă tocmai atunci suferise o operație la coloană.

TOXICOMAN?

Ca toți bărbații înalți, Kennedy avea probleme cu coloana și în plus era măcinat de boala lui Addison, o insuficiență hormonală cronică. Pentru a-i alina durerile, i se administrau doze regulate de novocaină și procaină. Dar de la începutul lui 1961, după afirmațiile lui Reeves, președintele trece la o etapă superioară, recurgând la serviciile unui medic vestit, Max Jacobson zis și „Miracle Max”, care își trata clienții bogați injectându-le amfetamine. Un alt biograf, C. David Hayman, de data aceasta al lui Jackie Kennedy - Onassis (soția președintelui) dedică un capitol întreg dependenței de amfetamine a președintelui și susține că ar fi folosit de asemenea droguri ca marijuana și LSD. Cităm o frază elocventă: „John Fitzgerald Kennedy admite că a luat cocaină și hașiș prin înlesnirea lui Peter Lawford (cumnatul său, actor). Mary Meyer (una dintre fostele sale amante) a afirmat că au fumat împreună marijuana și că apoi au făcut dragoste.”

Dr. Carmen POPESCU
(va urma)

Într-o gară din Viena...

Narațiunea de mai jos ar putea fi atribuită unui actor de romane de spionaj, dacă ea n-ar fi făcut parte dintr-un dosar judiciar cu privire la un caz care, de altfel a fost și el făcut public în Austria după 1989.

... În dimineața zilei de 1 iulie 1989, cetățeanul român Emil G. se plimba prin fața ghișeelor de bilete din Gara de sud din Viena, observând însă cu atenție tot ceea ce se întâmpla în preajmă. La ora 10, se îndreptă hotărât către o persoană, în vârstă de aproximativ 40 de ani. Cei doi se salută, după care se îndreaptă către un restaurant din Karolnengasse, din apropiere. În cursul discuției, cele două persoane au luat notițe, după care Emil G. i-a înmănat celeilalte persoane o sumă de bani...

Viena de ieri

... Aici va trebui să întrerupem narațiunea, pentru a face câteva precizări. Emil G. nu era pentru prima oară în Austria, în anul precedent se mai aflase la Viena, când, datorită unor activități ale sale, atrăsese atenția serviciului de informații austriac care ajunsese la concluzia că, de fapt, el era un ofițer CIE. Atunci când, la sfârșitul lunii iunie 1989, a revenit în Austria, trecând prin Iugoslavia, el a fost pus sub urmărire, astfel încât întâlnirile sale din Gara de sud și din restaurant au fost îndeaproape observate de funcționari ai serviciului austriac de combatere a spionajului, EBT. Așa cum avea să reiasă ulterior, Emil G. se afla, de data aceasta, în Austria, ca lucrător, pentru trei luni, al Consulatului român din Viena...

... După plecarea persoanei cu care se întreținuse, Emil G. a mai rămas, o vreme, în local, observând cu atenție persoanele din jur, după care s-a îndreptat din nou spre Gara de sud, a intrat într-o cabină telefonică și a format un număr care a putut fi reținut de unul din agenții care îl urmăreau. Aceeași persoană, deși nu știa limba română, a reținut și cele câteva cuvinte pe care Emil G. le rostise în receptor: „Nunta va avea loc la data de...”. După ce a ieșit din cabina telefonică, Emil G. a aruncat câteva hârtii într-un coș de gunoi care, bineînțeles, au intrat în posesia următorilor. Era vorba de două chitanțe prin care se

certifica primirea sumelor de 800 și, respectiv, 1000 de dolari. Din acel moment, a fost clar pentru poliția austriacă că supravegherea sa era mai mult decât necesară.

Pentru organele de poliție nu a fost prea dificil să identifice persoana pe care o contactase Emil G. Era vorba despre Bogdan N., aparținând minorității maghiare din România, care, la mijlocul anilor '80, se refugiase în Austria, lăsându-și în urmă familia. În așteptarea revederii, care putea dura și ani de zile, Bogdan N. se pusese în legătură cu unele organizații ale emigranților din România. În luna februarie 1988, primise vizita, în lagărul de tranzit de la Traiskirchen, a două persoane care erau bine informate asupra situației sale și s-au oferit să-i ajute în ceea ce privește reîntregirea familiei, în schimbul unor informații referitoare, mai ales, la activitatea organizațiilor emigranților din România. De altfel, cele două persoane i-au confirmat lui Bogdan N. că fac parte din Securitatea română. Bineînțeles, n-au lipsit ame-nințările de rigoare, în caz că Bogdan N. ar dori să facă cunoscută autorităților austriece tema convorbirii lor. I-au lăsat lui pe numele cunoscutului, la

vizita unui „prieteni”. A urmat comunicarea, bineînțeles cifrată în denumirea unui medicament, asupra datei (17 martie 1989) și locului unde urma să se întâlnească cu „prieteni”.

Bogdan N. nu s-a dus la primul contact, dar, în cele din urmă, teama pentru soarta propriei familii l-a făcut să accepte întâlnirea de la 1 iulie pe care am amintit-o mai sus. Și persoana, care s-a recomandat cu numele de „Emil”, i-a cerut informații despre activitatea celor două organizații ale emigranților din România, mai ales a acelor persoane care făcuseră declarații la postul de radio „Europa Liberă” despre încălcarea drepturilor omului în România, precum și despre alte persoane din țară ce se aflau în lagărul de la Traiskirchen. I s-au cerut informații și asupra unui anumit „institut cultural”. De asemenea, i s-a cerut să urmărească un funcționar al Ambasadei Ungariei în Viena.

Următoarea întâlnire a avut loc la 3 iulie, într-un local din Pasajul Operei. Cu această ocazie, Bogdan N. i-a înmănat lui Emil G. un ziar în care se găseau ascunse câteva foi de hârtie. Agenții care supravegheau această întâlnire au luat, în mod operativ, hotărârea: Emil G. (despre care se stabilise, între timp, că făcea dese vizite la Ambasada României) și Bogdan N. au fost arestați, găsindu-se asupra lor și, ulterior, la locuința celui din urmă, suficiente materiale compromițătoare care să justifice deschiderea acțiunii judiciare. Deoarece Bogdan N. a recunoscut faptele și că acționase sub amenințare, el nu a fost inculpat. Mai târziu, s-a stabilit că numărul de telefon apelat de Emil G. aparținea unei persoane din Suedia care, la reținerea sa, a recunoscut că este agent al serviciului român de spionaj.

Viena de azi

Bineînțeles, Ambasada României a protestat, arătând că este vorba de reținerea unui „diplomat”. Protestul a fost respins. Ulterior, așa cum a relatat ziarul „Kurier”, a avut loc, în arest, o întâlnire între Emil G. și o persoană din România, în legătură cu care se bănuiește că era un superior al celui dintâi din CIE. Discuția a avut un conținut cu totul nevinovat, dar se bănuiește că a fost „cifrată” și că, de fapt, a conținut amenințări...

Prin sentința pronunțată la 21 iulie 1989, Emil G. a fost condamnat la 12 luni închisoare. După executarea doar a șase luni de închisoare, a fost eliberat, chiar la scurtă vreme înainte de căderea regimului totalitar al lui Nicolae Ceaușescu.

General (r) G.A

Personalități de sorginte aromână în și din Dobrogea

Între personalitățile pe care le-a dat provincia românească dintre Dunăre și Mare spiritualității naționale, se numără și o seamă de figuri reprezentative de origine aromână. Sunt dificil de depistat datele privind trecerea sau situarea în Dobrogea a unor negustori sau călători aromâni câtă vreme aceasta s-a aflat sub dominația otomană. Totuși, la finele secolului al XVI-lea, un călător olandez, Giorgius Dousa, descrie târgul Karasu pe locul Medgidiei de azi ca fiind populat nu doar de tătari ci și de aromâni. Ne apare interesant numele acestui călător scris Dousa dar evident pronunțat Dusa, poate chiar Dusa, care nu era, desigur, olandez, deși era în serviciul unor interese comerciale olandeze. Marele istoric Nicolae Iorga a subliniat originea sud-dunăreană a unui vestit cărturar de la începutul secolului al XVIII-lea, Iosif Mesiodax sau Mesiodacul, din Cernavodă, devenit directorul Academiei grecești din București. Între 1793-1794, un Gheorghe Domușciu Dârstorean, adică din Dârstor sau Silistra (în Dobrogea de Sud), în calitate de diac de la Mănăstirea Radu Vodă din București, transcrie circa 1.200 documente ale acestui sfânt locaș, între care 14 în limba greacă, ceea ce atestă că era un bun cunoscător al acestei limbi. La 1870, fostul revoluționar ardelean de la 1848, cărturarul patriot Nifon Bălășescu vine în Dobrogea, la Tulcea, unde obține sprijinul și prietenia lui Ismail Bey, mutesariful sangeacului (sau districtului) Tulcea și înființează 21 de școli românești în tot atâtea vechi așezări dobrogene, dintre care 12 numai în cazaua Macin. Studiile publicate despre acest aspect converg asupra faptului că cei doi se înțelegeau în același grai, în sensul că Ismail Bey era de origine sud-dunăreană, mai mult decât probabil aromână, în fine, prima cercetare folclorică efectuată în Dobrogea, imediat după revenirea acestei provincii în cadrul firesc al statului român, în iarna anilor 1878-1879, aparține etnografului, muzicologului și teatrologului Teodor T. Burada, ieșean de evidentă sorginte aromână, care și-a prefațat materialele folclorice din satele dobrogene cu excursul deosebit de important din punct de vedere documentar intitulat „O călătorie în Dobrogea”, apărut la Iași în 1880.

(va urma)

Dr. ec. Justin TAMBOZI

COLȚUL POEZIEI
aromâne

Aromânii sunt români cu vocația universalității

Nichita Stănescu

YISU CU ALEXANDRU

Armatili-al Alexandru
Înj cutreairă minduierili...
Bătu vimturi fuviroasi și-anjilji
Ca seamchili-a gârului azboairă...
„Machidunia!” „Machidunia!” Cari aura
Noapti di noapti tu yisili-a meali?
Dișcljidu porțali-a ocljiloru
Ș-tu-Antuneariclu ți mi-anvârligheadzâ
Vedu prosuplu-a lui ți-alagă:
Elu, Marili, Machiduneanlu,
Singurlu-a meu vrutu di daima,
Ți va-lu hârneamu cathi dzuâ
Cu sufiltu-a meu,
Și va-lj lamu cathi dzuâ cicioarili
A calui a lui, pi cari
Ma multu ca pi mini va-lu hârsea!
Ma elu di multu easti alargu
Ș-câmeașea lui di multu-i putridzâtâ!
Voiu s-mi facu-nveastă dealihea
Ș-mi-nvescu cu Machidunia
Câmeașea-a mea alba și-ascură
Ș-imnu s-lu-andâmusescu pri Elu
Machiduneanlu-anyiatu!

VIS CU ALEXANDRU

Armatele lui Alexandru
îmi cutreieră gândurile...
Bat vânturi fioroase și anii
Precum semințele grâului zboară.
„Macedonia!” „Macedonia!” cine strigă
Noapte de noapte în visele mele?
Deschid porțile ochilor
Și-n întunericul ce mă-nconjoară
Văd chipul lui alergând...
El, Marele, Macedoneanul,
Singurul meu iubit dintotdeauna
Pe care l-aș fi hrănit zi de zi
Cu sufletul meu.
Aș fi spălat picioarele
Calului său, pe care, sigur,
Mai mult decât pe mine l-ar fi mângâiat!
Dar El de mult este departe!
Cămașa lui de mult e putrezită!
Vreau să mă fac mireasă-adevărată
Să mă-mbrac cu Macedonia -
Cămașa mea albă și aspră -
Să merg în întâmpinarea Lui,
A Macedoneanului înviat!

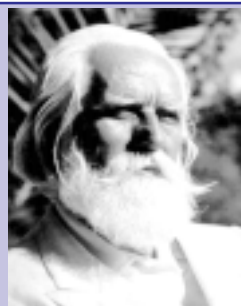
Kira IORGOVEANU-MANȚU

Transpunerea în limba română aparține autoarei

Poporul român

- În Consiliul de Miniștri am vrut să lămurim problema aceasta, cum să se limiteze creșterea populației, iar eu am fost de părere că românii trebuie să se înmulțească ca sardelele, să creeze o superindustrie ultramodernă, să se înarmeze până în dinți și să se ducă în vizită războinică la popoarele vecine, culcându-le la pământ. Și asta am gândit-o în România!
- Eu aveam niște planuri pentru poporul român: cucerirea Bulgariei și a Ucrainei într-o fază istorică și mai târziu vom mai vedea... Dar nu poți cuceri cu minciuni democratice și cu un popor din care cinci milioane mănâncă doar de trei ori pe săptămână...
- Cum văd participarea românilor de acum la mântuirea lor? – Simplu. Ducându-se la biserică. Și folosind știința ca pasta de dinți. Tot ce spune știința să nu-i lase cu gura căscată și tot ce spune un popă de la Cucuieții din Deal să considere adevăr ritualic.
- Am făcut o mărturisire într-o curte cu șase sute de inși, în închisoarea de la Aiud. Fraților am zis, dacă murim toți aici, în haine vârgate și în lanțuri nu noi facem cinste poporului român că murim pentru el, ci el ne face onoarea să murim pentru el!
- Un tâmpit mai mare ca mine nu există. Să faci 13 ani de temniță pentru un popor de idioți! De asta numai eu am fost în stare...

Petre ȚUȚEA

Oamenii votează pe aceia care îi fac să sufere

Da, nu există o altă explicație: oamenii trebuie încă să sufere, și într-o zi din cauza acestor suferințe, vor găsi drumul. Credeți că n-am milă? Nu, sunt nefericit că v-o spun, dar oamenii trebuie să sufere pentru a înțelege. Dovada, atunci când se prezintă un trimis al Cerului care îi poate lumina și ajuta, credeți că-l ascultă? Nu, și nu numai că nu îl ascultă, dar îl închid, îl ard sau crucifică. Dar când un monstru îi face să sufere, îl primesc cu brațele deschise, îl aclamă și îi dau ei înșiși toate puterile pentru a-i distruge. **Studiați istoria și veți vedea că oamenii caută pe aceia care îi fac să sufere.**

Analele Științei inițiatice raportează că multe civilizații omenesti au dispărut și că, unele printre ele, cum ar fi rasa Atlanților, de exemplu aveau o cultură și o tehnică mult mai avansate ca ale noastre. Dacă ele au dispărut, este din cauza acestei tendințe a personalității care împinge ființele să dorească a domina și a subjugă prin violență.

Și ceea ce este o prevestire rea pentru viitorul omenirii, este că se vede această tendință manifestându-se din ce în ce mai mult în lumea actuală. Peste tot state sau partide care vor să domine și să zdrobească pe ceilalți, peste tot fabricarea de arme din ce în ce mai numeroase și aducătoare de moarte. Dacă există o industrie care nu șomează, este aceea a armelor: fiecare țară le fabrică pentru propria-i folosință și pentru a le vinde altora. Acum Africa este plină de arme, care i-au fost vândute de alte țări; acestea sunt mulțumite, s-au îmbogățit, dar de ce nu se gândesc că vor suferi consecințele catastrofice ale acestor vânzări într-o zi?

Inteligența cosmică trăiește în eternitate și nu este legată de o omenire aparte. Atâtea au dispărut încât dacă dispăre și aceasta prin propria-i greșală. Ea nu va fi tulburată prea mult: cu cei câțiva indivizi care vor rămâne va pregăti o alta. Depinde de noi să nu ne distrugem. Dacă ne încapățânăm să facem tot pentru a ne distruge, inteligența cosmică va rămâne imperturbabilă, nu va interveni, ne va lăsa s-o facem.

Când ascult discursurile anumitor reprezentanți ai partidelor politice sau sindicatelor, îmi spun: « Dumnezeule, dar ce își închipuie ei? Niciodată activitățile lor nu vor da rezultate. De ce? Pentru că ei nu sunt exemple, modele, au ambiții, interese, și personalitatea lor îi conduce.» Veți spune că sunt foarte inteligenți, că știu să vorbească... Bineînțeles, dar aceasta nu este de ajuns. Ei cunosc politica, istoria, economia, dar sunt conduși de personalitatea lor. Când individualitatea lor va veni să conducă, atunci da, vor putea realiza câte ceva. Dar au ei, oare idee că există în ei o natură superioară care trebuie să ia totul în mâini?

Omraam Mikhaël AÏVANHOV

Privatizarea mizeriei

Școlae și Elena Ceaușescu pe picior de război cu rușii și cu occidentalii sunt împușcați de Crăciun '89 și noul conducător Ion Iliescu deschide larg porțile spre est și vest. Dacă în 1989 nivelul de trai era insuportabil, de atunci, producția industrială, veniturile salariaților s-au înjumătățit, iar distrugerea industriei, „o grămadă de fiare vechi”, după un prim-ministru social-democrat, are loc simultan cu transformarea agriculturii în una de subzistență, descalificarea forței de muncă, degradarea învățământului și a sistemului de asistență medicală. Azi, patru milioane de salariați asigură oarecum supraviețuirea a șase milioane de pensionari. Această degradare socio-economică fără precedent, permite deja, numai o colaborare cu vestul la nivel de (neo) colonie. Integrarea românilor ortodocși în civilizația occidentală UE, este, din totdeauna, piatra de încercare a românilor și a ieșirii lor în lume. De aceea tranziția actuală spre dezvoltare, ne reamintește de „forma fără fond” din trecut. Există state ortodoxe cu „forme” moderne, constituții și legi occidentale, dar venitul omului de rând este de doi \$ pe zi. Cu acest „fond”, ca la români, privatizarea mizeriei, a siguranței personale, corupția generalizată, datoria externă cronică, poluarea mediului, bolile sociale, scăderea duratei medii de viață, degradarea învățământului și sănătății, sunt consecințe firești, inevitabile. După '89, România se află pe primul loc în Europa la mortalitatea prin TBC, boli cardiovasculare, respiratorii și are cea mai crescută mortalitate infantilă și generală și o medie din ce în ce mai scăzută de viață. Întreg venitul majorității populației se duce pe mâncare, care nici ea nu este suficientă sau corespunzătoare calitativ. La asta se adaugă consumul enorm de alcool 75-218 g/ cap de locuitor / zi. Consecințele sunt permanențizarea subdezvoltării și a alterării stării de sănătate. Ca în perioada interbelică, remarcă lui Mihai Ralea (1928) e valabilă și în zilele noastre: „O țară adusă la sapa de lemn, batjocorită și umilită. Un stat unde minoritățile protestează mărindu-se și se calcă drepturile... o țară care și-a pierdut busola morală și dreptatea și care se zbate în experiențe de aventură de la o zi la alta, între protestarea internă și disprețul străinătății. Căci nu este o ocazie în care țara noastră să nu primească reproșul ori umilința străinătății.”

Prof. dr. Viorel ROMAN,
consilier academic la Universitatea din Bremen